

Έρευνα:

Ρωτώ τους γονείς ή τους παππούδες μου και γράφω :

Για τον τόπο καταγωγής της οικογένειάς μου (το σκλαβωμένο χωριό ή την πόλη μου ή μελετώ μια κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου).

Τα κατεχόμενα χωριά των μαθητών της Ε΄1:

Λύση:

«Η Λύση βρίσκεται στην πεδιάδα της Μεσαορίας, δυτικά της Αμμοχώστου και γειτονικά χωριά ήταν η Άσσια, η Βατυλή και η Κοντέα. Ήταν μία πανέμορφη κωμόπολη με πεντακάθαρα σπίτια και δρόμους. Είχε μία ιστορική εκκλησία, την εκκλησία της Παναγίας, αλλά και αρκετά ξωκλήσια. Στη Λύση γινόταν μεγάλο πανηγύρι και ερχόταν κόσμος από όλη την Κύπρο. Είχε δύο δημοτικά σχολεία και ένα γυμνάσιο. Οι κάτοικοι ήταν φιλοπρόοδοι και υπήρχαν πολλοί μορφωμένοι. Οι περισσότεροι όμως ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Στην πλατεία του χωριού υπήρχε το άγαλμα του Γρηγόρη Αυξεντίου, του ήρωα της Λύσης. Επίσης, στη Λύση υπήρχε κινηματογράφος, τράπεζες και φυσικά το πρώτο γήπεδο με γρασίδι στην Κύπρο. Δυστυχώς όμως όλα σταμάτησαν με την τουρκική κατοχή. Μαζί με το χωριό χάσαμε και τον πρόπαπού μου, που σκοτώθηκε από τους Τούρκους, ενώ πρόσεχε τα ζώα του. Ελπίζω να βρεθεί κάποια λύση και να επιστρέψουμε στη Λύση.»

Παρακάτω είναι ένα ποίημα που έγραψε ο παππούς μου για τη Λύση:

Μες την καρδιά μου φυλακτό

έχω τη θύμησή σου

ποτέ μου δεν λησμόνησα

ποια ήσουν και ποια είσαι.

Κουρσάροι τώρα αν πατούν

τα άγια χώματά σου

ποτέ τους δεν θ' αναπαυθούν

μέσα στην αγκαλιά σου.

Τα κάλλη σου τα πρωτινά
τα χλιοπαινεμένα
θα ξανάρθουν σαν άνοιξη
δρυσάτα κι ανθισμένα.

Το βλέμμα σου με απελπισιά
μην το γυρνάς στη δύση
κι πάλι θα ξεσκλαβωθείς
ηρωομάνα ΛΥΣΗ.

(Αντρέας Κίτρου)

Μαραθόβουνος:

«Το χωριό Μαραθόβουνος αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της επαρχίας Αμμοχώστου. Είναι χτισμένο στην πεδιάδα της Μεσαορίας, σε υψόμετρο 65 μέτρων και συνορεύει με τα χωριά Τζιάος, Άσσια και Βιτσάδα. Η ονομασία του προέρχεται από το φυτό μάρανθος που ήταν άφθονο στον λόφο όπου βρισκόταν το χωριό. Πριν την τουρκική εισβολή, οι κάτοικοι ασχολούνταν με την καλλιέργεια σιτηρών και την εκτροφή προβάτων, κασικιών, βοδιών και πουλερικών. Επίσης, υπήρχαν δύο αλευρόμυλοι όπου οι χωριανοί άλεθαν το αλεύρι τους. Ο άγιος του χωριού ήταν ο Προφήτης Ηλίας. Κάθε χρόνο γινόταν μεγάλο πανηγύρι και μαζευόταν πολύς κόσμος κι έκαναν τάματα στον άγιο. Η εκκλησία του είχε ένα από τα ψηλότερα καμπαναριά στην Κύπρο. Υπήρχε ακόμα το παρεκκλήσι του Τιμίου Σταυρού και του Αγίου Γεωργίου. Το σχολείο λειτουργούσε ήδη από το τέλος της Τουρκοκρατίας και δίπλα του υπήρχε ένα γήπεδο το οποίο χρησιμοποιούσαν για λαϊκές οργανώσεις. Από τον Μαραθόβουνο καταγόταν ο ζωγράφος Χριστόφορος Σάββας. Ο Μαραθόβουνος μετά την τουρκική εισβολή παρέμεινε μία κλειστή περιοχή και για χρόνια ήταν ένα μεγάλο στρατόπεδο.» **(Χρίστος Χριστοφή, Βαλεντίνη Τινέντη)**

Κυρά Μόρφου:

«Η Κυρά Μόρφου πήρε το όνομά της από την Κυρά Ρήγαινα. Η Μόρφου βρίσκεται στην επαρχία Λευκωσίας και κάποια από τα γειτονικά χωριά ήταν η Φιλιά, το Μάσαρι και το Καπούτι. Εκεί υπήρχαν δύο εκκλησίες, της Παναγίας και του Αγίου Γεωργίου. Οι πιο πολλοί κάτοικοι ασχολούνταν με τη

γεωργία, γιατί είχαν πολλά χωράφια με εσπεριδοειδή. Επίσης, πολλοί άλλοι μετέβαιναν στη Μόρφου για δουλειά. Τέλος, στη Μόρφου έκαναν ένα μεγάλο πανηγύρι προς τιμή του Στέφανου, στο οποίο πολλοί πλανόδιοι πωλητές πουλούσαν τα προϊόντα τους. Αυτές τις πληροφορίες μου τις έδωσε ο παππούς μου, ο οποίος κατάγεται από την Κυρά Μόρφου.» **(Σάββας Ιωάννου)**

Μόρφου:

«Η Μόρφου βρίσκεται στο ανατολικό μέρος της Κύπρου και είναι στην επαρχία Λευκωσίας. Κοντά στη Μόρφου βρίσκεται ο Ξερός, κτισμένος κοντά στη θάλασσα. Ονομάστηκε έτσι γιατί το έδαφος ήταν σκληρό και η θάλασσα όπως και ακτή ήταν γεμάτη βράχους. Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία διότι το έδαφος ήταν πολύ εύφορο. Καλλιεργούσαν πατάτες, είχαν περβόλια και μπουστάνια με καρπούζια και πεπόνια. Επί φραγκοκρατίας η Μόρφου ήταν ένα φέουδο που χάρισε η βασίλισσα της Κύπρου, Ελένη Παλαιολόγου, στον Κύπριο Ευγένιο Συγκλητικό, ο οποίος έκτισε την περίφημη εκκλησία του Αγίου Μάμαντος που δυστυχώς μετατράπηκε από τους Τούρκους σε στάβλο. Όταν γιόρταζε ο άγιος Μάμας, ο πολιούχος άγιος της Μόρφου, γινόταν ένα λαμπρό πανηγύρι που κρατούσε 2 ολόκληρες μέρες και χιλιάδες κόσμου το επισκεπτόταν». **(Αλέξανδρος Σελλάς)**

Βαρώσι:

«Η μητέρα μου κατάγεται από το Βαρώσι Αμμοχώστου. Μου έχει μιλήσει πολλές φορές για το Βαρώσι και πάντα τα μάτια της βουρκώνουν όταν μου μιλάει γι' αυτό. Το Βαρώσι ή αλλιώς Βαρώσια ήταν μία σύγχρονη τουριστική περιοχή της Αμμοχώστου. Οι κάτοικοι του Βαρωσιού έφυγαν κατά την τουρκική εισβολή και το Βαρώσι πέρασε στα χέρια των Τούρκων. Από τότε το Βαρώσι έγινε μια πόλη φάντασμα. Οι Βαρωσιώτες διασπάστηκαν σε όλη την ελεύθερη Κύπρο και δημιούργησαν τις ποδοσφαιρικές ομάδες της νέας Σαλαμίνας και Ανόρθωσης, με την ελπίδα ότι κάποτε θα επιστρέψουν στο αγαπημένο τους Βαρώσι.» **(Ελένη Λεωνίδου)**

Άγιος Σέργιος Αμμοχώστου:

«Ο Άγιος Σέργιος Αμμοχώστου βρίσκεται 10 περίπου χιλιόμετρα βόρεια από την Αρχαία Σαλαμίνα. Είναι μία από τις πιο ωραίες παραλιακές περιοχές του νησιού. Το χωριό πήρε το όνομά του από τους ένδοξους

Σύρους αξιωματικούς του ρωμαϊκού στρατού, Σέργιο και Βάκχο, που ασπάστηκαν τον Χριστιανισμό. Μετά την τουρκική εισβολή η ονομασία του χωριού έχει αλλάξει σε “Υεπί Βοῤαζιζι” που στα ελληνικά σημαίνει “Νέος Βόσπορος”. Το 1960 στο χωριό κατοικούσαν περίπου 1790 Ελληνοκύπριοι κάτοικοι και μερικοί Τουρκοκύπριοι, ενώ το 1973 υπήρχαν 2100 Ελληνοκύπριοι κάτοικοι.» **(Γιώργος Μιχαήλ)**

Ακανθού:

«Τα χωριό Ακανθού βρίσκεται στην επαρχία Αμμοχώστου και γειτονεύει με το χωριό Φλαμούδι και το χωριό Άγιος Αμβρόσιος. Είναι χτισμένη στους πρόποδες ενός τεράστιου βραχώδους και πευκόφοιτου βουνού που στην κορυφή του υπήρχε το ονομαζόμενο διατρυπητό, το οποίο ήταν τεράστιοι βράχοι που στη μέση τους σχηματιζόταν μία τεράστια τρύπα και στην ανατολή του ήλιου έβλεπες να περνά ο ήλιος από μέσα. Περιβαλλόταν επίσης από θάλασσα με υπέροχες ακτές. Επίσης, υπήρχε καταρράκτης που έτρεχε από αυτόν νερό χειμώνα και καλοκαίρι. Οι ασχολίες των κατοίκων ήταν η γεωργία, η κτηνοτροφία και το ψάρεμα. Επίσης, οι κάτοικοι ασχολούνταν με το μάζεμα των ελιών και των χαρουπιών. Στην Ακανθού υπήρχαν 3 σύγχρονα ελαιοτριβεία στα οποία οι κάτοικοι έβγαζαν το λάδι τους. Στο χωριό υπήρχε η εκκλησία του Χρυσοσώτηρα και γύρω γύρω από το χωριό ήταν σκορπισμένα 21 εξωκκλήσια διαφόρων αγίων. Στις 6 του Αυγούστου που γιόρταζε ο Χρυσοσώτηρας γινόταν πολύ μεγάλο πανηγύρι και ερχόταν κόσμος από όλα τα μέρη της Κύπρου για να προσκυνήσουν. Το Πάσχα στο χωριό μου υπήρχε το έθιμο της ανατίναξης του Ιούδα. Έφτιαχναν το ομοίωμα του Ιούδα, του κρέμαζαν στο λαιμό τα 30 αργύρια και τον ανατίναζαν ψηλά στον ουρανό με μπαρούτι. Τις απόκριες πολλοί από τους κατοίκους ντύνονταν μασκαράδες και γύριζαν στο χωριό και διασκέδαζαν με πειράγματα. Την Καθαρά Δευτέρα μαζεύονταν κάποιοι στη θάλασσα, κάποιοι στο βουνό και έκοβαν τη μούττη όπως λέμε, τρώγοντας και πίνοντας.» **(Ελευθέριος Λυσιώτης)**

Γιαλούσα:

«Το χωριό Γιαλούσα βρίσκεται στη χερσόνησο της Καρπασίας. Γειτονικά χωριά είναι το Ριζοκάρπασο και η Αγία Τριάδα. Κύριες ασχολίες των κατοίκων ήταν η γεωργία και η κτηνοτροφία. Επίσης, κάποιοι από τους κατοίκους ήταν ψαράδες ή ασχολούνταν ερασιτεχνικά με το ψάρεμα. Στο χωριό υπήρχαν 2 εκκλησίες, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ και της Αγίας Μαρίνας. Επίσης, ένα από τα εξωκκλήσια ήταν αφιερωμένο στην Παναγία. Ένα από τα πιο γνωστά πανηγύρια ήταν του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, στις 8

Νοεμβρίου. Η γιαγιά μου θυμάται πάρα πολύ κόσμο και από τα γύρω χωριά, να κάνουν τα ψώνια τους από τους πλανόδιους πωλητές. Η Γιαλούσα φημιζόταν για τις πεντακάθαρες παραλίες της και για το πολύ καλό ψάρι.» **(Νάγια Λαζαρίδου)**

Αμμόχωστος:

«Η Αμμόχωστος βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Κύπρου. Το όνομά της σημαίνει κυριολεκτικά πόλη χωμένη στην άμμο. Παλαιότερα ονομαζόταν Σαλαμίνα, Κωνσταντία και Αρσινόη. Γειτονικά χωριά είναι η Γιαλούσα, η Άσσια, η Γύψου και το Τρίκωμο. Υπήρξε ένα παγκόσμια γνωστό τουριστικό θέρετρο, λόγω της αμμόδους παραλίας της. Το Βαρώσι είχε την πιο ωραία παραλία από όλη την Ευρώπη, έλεγαν οι ξένοι. Το κέντρο της πόλης έσφιζε από ζωή όσο καμία άλλη πόλη στην Κύπρο. Επιπλέον, η περιοχή της Αμμοχώστου είναι πεδινή και εύφορη με αρκετά αξιόλογη γεωργική παραγωγή. Τα βασικότερα προϊόντα της είναι το σιτάρι, τα αμπέλια, τα εσπεριδοειδή, οι ελιές και λίγη ποσότητα από βαμβάκι. Ήταν φημισμένη για τα ξεχωριστά πορτοκάλια, τα οποία εξήγαγαν σε άλλες χώρες. Τα κυριότερα επαγγέλματα των κατοίκων ήταν γεωργοί, περιβολάρηδες, σκαρπάρηδες, ξενοδόχοι και κουρείς. Επιπλέον, η Αμμόχωστος είχε ένα μεγάλο λιμάνι που εξυπηρετούσε το εμπόριο όλου του νησιού. Κάποιες από τις εκκλησίες ήταν της Αγίας Ζώνης, του Σταυρού και της Αγίας Αικατερίνης. Επιπλέον, ορισμένα αξιοθέατα της περιοχής ήταν η Σαλαμίνα και τα τείχη της Αμμοχώστου.» **(Ραφαέλλα Ανδρέου, Χριστίνα Χρίστου, μελέτη Γιάννης Γαρίνης)**

Κώμα του Γιαλού:

«Το χωριό Κώμα του Γιαλού είναι χτισμένο κοντά στη θάλασσα και γι' αυτό ονομάζεται έτσι. Πίσω από το χωριό υπάρχει ένα πολύ ωραίο δάσος και μικρά βουνά. Από εκεί ξεκινούν τα σπίτια και φτάνουν μέχρι και τη θάλασσα. Είχε πολλή γη για καλλιέργεια. Οι περισσότεροι κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία και το ψάρεμα. Πολλοί ήταν εκείνοι που έρχονταν στο χωριό για να φάνε ψάρι. Κάποιοι κάτοικοι ήταν γεωργοί, φύτευαν βαμβάκι, καπνό, σουσάμι μάζευαν ελιές και έβγαζαν λάδι. Το χωριό είχε επίσης δικό του ελαιοτριβείο και μεγάλες αποθήκες σιτηρών. Ο κόσμος ήταν πολύ χαρούμενος και διασκεδάζε κοντά στη θάλασσα. Η γιαγιά μου μπορούσε να δει την ανατολή και τη δύση του ήλιου από το μπαλκόνι της. Αξέχαστες και όμορφες στιγμές που η γιαγιά νοσταλγεί μέχρι και σήμερα. » **(Πέτρος Φιλίππου)**

Μακράσσυκα:

«Η Μακράσσυκα είναι στην επαρχία της Αμμοχώστου. Γειτονικά χωριά είναι η Άχνα, η Καλοψύδα και Κοντέα. Οι κάτοικοι ήταν γεωργοί, κτηνοτρόφοι και τεχνίτες. Η εκκλησία του χωριού ήταν αφιερωμένη στον Άγιο Γεώργιο. Υπήρχαν επίσης και η εκκλησία της Παναγίας, του Αγίου Ευσταθίου, του Αγίου Λουκά και της Αγίας Θέκλας. Τα μεγάλα πανηγύρια γίνονταν στις 20 και 24 Σεπτεμβρίου και η γιαγιά μου θυμάται ότι έφερναν μπουζούκια, έκαναν σιάμιση, πουλούσαν παγωτά και υπήρχαν φωτογράφοι. Στις

Σήκωσες ντύνονταν μάσκες και γύριζαν στο χωριό. Επίσης την Λαμπρή κρέμαζαν κούνιες στα σπίτια. »
(Χρίστος Αλ Σαγιέδ)

Αγία Τριάδα:

«Η Αγία Τριάδα βρίσκεται στη βορειοανατολική Καρπασία και απέχει 45 μίλια από την Αμμόχωστο. Πήρε το όνομά της από την εκκλησία που εκεί γύρω στο 1896. Γειτονικά χωριά είναι η Γιαλούσα, ο Άγιος Ανδρόνικος, η Λυθράγκωμη και πολλά άλλα. Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία. Οι κάτοικοι ήταν πολύ εργατικοί και φιλοπρόοδοι. Είχε δημοτικό επτά τάξεων. Επίσης, είχε πολλά εξωκλήσια όπως ο Άγιος Φανούριος, ο Άγιος Χρυσόστομος, η Αγία Μαρίνα και ο Άγιος Γεώργιος. Μεγάλο πανηγύρι γινόταν του Αγίου Πνεύματος στις 8 Ιουνίου. Ο κάθε έμπορας έπαιρνε τηνπραμάτια του (ελιές, χαρούπια, κρέας, ρούχα, κεντήματα,) και τα πουλούσε. Μετά την εισβολή έμειναν στην Αγία Τριάδα λίγοι εγκλωβισμένοι, περίπου 180 άτομα.» **(Κωνσταντίνα Χατζημάρκου)**

Βατυλή:

«Το χωριό Βατυλή βρίσκεται στην επαρχία Αμμοχώστου. Συνορεύει με τα χωριά Άσσια, Λύση και Κοντέα. Φημίζεται πως πήρε το όνομά του από τον πρώτο κάτοικο του χωριού που ονομαζόταν Βατύλας, αλλά και από τους βάτους που είχε το χωριό. Οι κάτοικοι του χωριού ήταν περίπου 3000 Ελληνοκύπριοι και 1500 Τουρκοκύπριοι, οι οποίοι ζούσαν μαζί αγαπημένοι και σέβονταν τη θρησκεία και την παράδοση του καθενός, αφού οι Βατυλιώτες έπαιρναν μέρος και στους γάμους των Τουρκοκυπρίων. Το χωριό είχε 2 μεγάλες εκκλησίες, του Αγίου Γεωργίου και της Αγίας Βαρβάρας. Επίσης, είχε 2 ξωκλήσια, της Παναγίας και του Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Οι κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία και ειδικά με την καλλιέργεια τριφυλλιού για την εκτροφή ζώων.» **(Κωνσταντίνος Παπακώστα)**

Περιστερωνοπηγή:

«Η Περιστερωνοπηγή Αμμοχώστου είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της Μεσαορίας. Ήταν δύο χωριά ενωμένα, οι κοινότητες της Περιστερώνας και της Πηγής. Η Περιστερώνα πήρε το όνομά της από τα πολλά περιστερία. Η Πηγή πήρε το όνομά της όταν ένας βοσκός έβοσκε το κοπάδι του και είδε ένα γουρούνι να σκάβει τη γη. Όταν πλησίασε είδε πως το χώμα ήταν βρεγμένο κι από τότε ο τόπος ονομάστηκε Πηγή. Τα γειτονικά χωριά ήταν το Λευκόνοικο, η Μηλιά, η Γυψού και το Πρασειό. Οι

κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργοκτηνοτροφία. Κύρια προϊόντα που παρήγαγαν ήταν τα σιτηρά. Οι τρεις πολύ μεγάλες εκκλησίες του χωριού ήταν του Αγίου Αναστάσιου που γιορτάζει στις 17 Σεπτεμβρίου, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ που γιορτάζει στις 8 Νοεμβρίου και η εκκλησία του Σταυρού. Το χωριό είχε και πάρα πολλά μικρά εξωκκλήσια, του Αγίου Γεωργίου, της Αγίας Τζινούσας και της Αγίας Μαρίνας. Το μεγαλύτερο πανηγύρι ήταν του Αγίου Αναστάσιου που φιλοξενούσε κόσμο από όλη την Κύπρο που ερχόταν να πουλήσει και να αγοράσει προϊόντα: χρυσαφικά, προικιά, ακόμα και ζώα. Ο Άγιος Αναστάσιος ήταν πολύ θαυματουργός, θεράπευε κόσμο που είχε πόνο στα κόκκαλα. Τρίβονταν με τα λεγόμενα Μακούτζια και γιατρεύονταν. Το χωριό είχε τη φήμη πως είχε πολλούς μορφωμένους και ιδιαίτερα δασκάλους. Το πρώτο σχολείο λειτούργησε στο μοναστήρι του Αγίου Αναστασίου. » **(Γεωργία Κουτούση)**

Μελέτη κατεχόμενων περιοχών:

Στύλλοι:

«Το κατεχόμενο χωριό Στύλλοι είναι ένα όμορφο και γραφικό χωριό της επαρχίας Αμμοχώστου και βρίσκεται κοντά στον αρχαιολογικό χώρο της Αλάσιας, της Έγκωμης και στο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα. Μέχρι το 1964 ήταν μεικτό χωριό, ενώ μετά τις διακοινοτικές συγκρούσεις μετατράπηκε σε Ελληνοκυπριακό. Το χωριό πήρε το όνομά του από τους στύλλους (κολόνες), κατάλοιπα του παλαιού

υδραγωγείου που μετέφερε νερό από την Κυθρέα στη Σαλαμίνα. Στο δημοτικό σχολείο που λειτουργούσε πριν την εισβολή φοιτούσαν 84 μαθητές. Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνταν με τη γεωργοκτηνοτροφία. Η εκκλησία των Στύλλων ήταν αφιερωμένη στον Προφήτη Ηλία όπου στο πανηγύρι μαζεύονταν κάτοικοι από τα γύρω χωριά. Στο χωριό βρίσκεται το περίφημο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα. Από τους Στύλλους περνούσε γραμμή του κυπριακού σιδηρόδρομου και περνούν επίσης οι μεγαλύτεροι ποταμοί της Κύπρου Πηδιάς και Γιαλιάς. Μετά την τουρκική εισβολή όλοι οι κάτοικοι του χωριού εκτοπίστηκαν.» **(Στυλιανή Τίφα)**

Κερύνεια:

«Η Κερύνεια είναι μια παραθαλάσσια πόλη που βρίσκεται στη βόρεια ακτή της Κύπρου. Βόρεια της Κερύνειας βρίσκεται η οροσειρά του Πενταδακτύλου. Το 1974 η Κερύνεια καταλήφθηκε από τα τουρκικά στρατεύματα, Οι Κύπριοι εκδιώχθηκαν και εγκατέλειψαν τα σπίτια και τις περιουσίες τους. Ένας από τους σημαντικότερους ναούς της Κερύνειας είναι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, που είναι ο πολιούχος άγιός της. Επίσης, στη θαλάσσια περιοχή της πόλης βρέθηκε κι ένα ναυάγιο εμπορικού ελληνικού πλοίου του 4^{ου} αι. π.Χ.» **(Μαρία Κουμή)**

Λάπηθος:

«Η Λάπηθος είναι ένας δήμος της επαρχίας Κερύνειας. Βρίσκεται 14 χιλιόμετρα δυτικά της Κερύνειας, στους πρόποδες του Πενταδακτύλου. Στα δυτικά συνορεύει με τη Βασιλεία, στα νοτιοδυτικά με τον Λάρνακα της Λαπήθου, στα νότια με το Αγριδάκι και στα ανατολικά με τον Παλαιόσοφο. Το έδαφός της ήταν εύφορο γι' αυτό οι περισσότεροι της κάτοικοι ασχολούνταν με τη γεωργία. Καλλιεργούσαν κυρίως εσπεριδοειδή. Επιπλέον, η παράκτια τοποθεσία της Λαπήθου συνέβαλε στην ανάπτυξη της αλιείας. Τέλος, η Λάπηθος φημίζεται ιδιαίτερα για την εξαιρετική φυσική ομορφιά της. Το θαυμάσιο κλίμα του χωριού, η ομορφιά του τοπίου, προμήνυαν μια λαμπρή τουριστική ανάπτυξη που εμποδίστηκε από την τουρκική εισβολή.» **(Μιχάλης Κλασιής)**

Μετατρέπω το ποίημα «Τα καρφιά» σε αφηγηματικό κείμενο:

Στην κάμαρη του γιου ήταν μπηγμένα στη γωνιά τρία καρφιά. Στο ένα από αυτό κρέμαζε το σακάκι του, στο άλλο το παντελόνι και στο τρίτο το πουκάμισό του. Κι όταν ήταν κουρασμένος από τη δουλειά βυθιζότανε στον ύπνο. Η μάνα, μία μέρα, πήρε ένα γράμμα από την κυβέρνηση που έγραφε: «Ο υιός σας έπεσε υπέρ πατρίδος». Η μάνα δεν ήξερε γράμματα και γι' αυτό ζήτησε από τη γειτονοπούλα να της το διαβάσει. Η μάνα δεν είπε λέξη όταν το διάβασε, έμεινε απλά να κοιτάζει τα γυμνά καρφιά. Κι ύστερα έβγαλε ένα μουγκρητό σαν να καρφώθηκαν και τα τρία καρφιά στην καρδιά της.

Είναι Σεπτέμβρης του 1974. Η μάνα του νεκρού στρατιώτη Αντρέα (κυρία Άννα) από το ποίημα «Τα καρφιά» και η μάνα του αγνοούμενου Αλέξανδρου (κυρία Ευτυχία) από το κείμενο «Η μάνα του αγνοούμενου» συναντιούνται στην εκκλησία της Αγίας Μαρίνας στη Γιαλούσα. Γράψε τον διάλογο μεταξύ των δύο εγκλωβισμένων γυναικών, ώστε να φαίνεται το δράμα που περνούν.

- Γεια σου κυρία Άννα! Ήρθες κι εσύ στην εκκλησία;
- Ναι κυρία Ευτυχία μου!
- Γιατί είσαι τόσο λυπημένη και τόσο χλωμή;
- Αχ κυρία Ευτυχία μου! Ο γιος μου ο Αντρέας σκοτώθηκε στον πόλεμο....Κάθε μέρα πηγαίνω στο δωμάτιό του και βλέπω τα τρία καρφιά που είναι στη γωνιά να είναι άδεια και είναι σαν να μου καρφώνονται στην καρδιά.
- Εσύ κυρία Ευτυχία μου τι έχεις και είναι τόσο λυπημένο το πρόσωπό σου;
- Αχ καλή μου κυρία Άννα! Ο γιος μου ο Αλέξανδρος είναι αγνοούμενος....Δεν έχω όρεξη να μαγειρέψω, ούτε να ποτίσω τις αγαπημένες μου γλάστρες. Το μόνο που κάνω είναι να κάθομαι να ακούω το ραδιόφωνο μήπως και ακούσω το όνομά του. Στεναχωριέμαι και όταν βλέπω τη γυναίκα και τα παιδιά του να κλαίνε.
- Αχ κυρία Ευτυχία μου πονάμε πολύ και οι δύο, αλλά είμαστε πολύ περήφανες για τους γιους μας.
- Ναι κυρία Άννα μου! Πάμε να ανάψουμε ένα κερί;
- Πάμε!
- Αντίο κυρία Ευτυχία μου!
- Αντίο κυρία Άννα μου! Θα τα ξαναπούμε πολύ σύντομα!